

Dosarul nr. 2ra-1706/2022
2-18207531-01-2ra-06122022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: O. Parfeni)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, I. Dutca, D. Băbălău)

Î N C H E I E R E

25 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Veaceslav Jarovlea, și de Anatolie Ilvițki, reprezentat de avocatul Vitalie Toma,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki împotriva Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni, intervenienți accesorii Întreprinderea cu Capital Străin „Capital Leasing” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, penalității, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată, și

la cererea reconvențională depusă de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii Întreprinderea cu Capital Străin „Capital Leasing” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni cu privire la încetarea și declararea nulității poliței de asigurare, încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 ianuarie 2017, Anatolie Ilvițki a depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Garanție” SA, intervenienți accesorii ÎCS „Capital Leasing” SRL cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, penalității și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 21 ianuarie 2015 conducând automobilul de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX pe traseul șos. Balcani spre Grătiești, evitând coliziunea cu un alt automobil care se deplasa din sens opus a tamponat într-un obstacol (șanț de scurgere), cauzând deteriorări semnificative mijlocului de transport asigurat. Despre producerea incidentului dat au fost anunțate organele competente fiind întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02761514 prin care lui Anatolie Ilvițki i-a fost aplicată amenda în mărime de 1 000 de lei și 6 puncte de penalizare.

A menționat că la data de 25 februarie 2014 între CA „Garanție” SA, ÎCS „Capital Leasing” SRL și Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, a fost încheiat un contract de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 025, prin care a fost asigurat automobilul de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX.

Conform pct. 3.1., CA „Garanție” SA acordă despăgubiri de asigurare în limita sumei asigurate pentru următoarele riscuri asigurate: 3.1.1. DAUNĂ - avarierea deteriorarea) sau distrugerea totală a autovehiculului asigurat în rezultatul: a) accidentului rutier, inclusiv tamponării cu obiecte imobile sau mobile (clădiri, construcții, obstacole, animale, etc.), răsturnării și căderii (în prăpastie, în apă), căderii peste autovehiculul a unor obiecte străine, lovirii autovehiculului asigurat de pietre ce au zburat de sub roțile altor autovehicule. Conform poliței de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 025/2013-48 suma asigurată a mijlocului de transport a constituit 15 300 de euro.

A invocat că, la data de 27 ianuarie 2015 a depus o cerere privind constatarea pagubei, stabilirea și achitarea despăgubirii de asigurare, în rezultatul căreia CA „Garanție” SA a deschis un dosar de daune nr. D/CASCO/15- 0045, iar la data de 24 februarie 2015 prin scrisoarea nr. 03/1-222, CA „Garanție” SA a refuzat achitarea despăgubirii de asigurare din motiv că de către asigurat a fost încălcat pct. 6.1.4 și pct. 3.4.2. al contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS/ 025/2013, și anume neînștiințarea asigurătorului despre apariția evenimentului asigurat în termen din momentul apariției acestuia nu mai târziu de 24 ore în caz de survenire a riscului-furt, și 72 ore - în caz de survenire a riscului daună.

Reclamantul a considerat clauza invocată de asigurător, drept una abuzivă și contrară prevederilor art. 1327 alin. (3) Codul civil, care prevede că asigurătorul nu poate invoca o convenție prin care este eliberat de obligația sa dacă asiguratul nu și-a îndeplinit obligația de informare în modul corespunzător, decât în măsura în care, prin executare, interesele asigurătorului sunt afectate în mod serios. Or, accidentul de circulație a fost documentat în baza art. 13 al Regulamentului circulației rutiere, care prevede că, conducătorii de vehicule implicați într-un accident în traficul rutier soldat numai cu pagube materiale imediat la telefon trebuie să anunțe poliția despre producerea accidentului și, în cazul în care au ajuns la o înțelegere reciprocă în aprecierea circumstanțelor acestui accident și dacă starea tehnică a vehiculelor permite garantarea securității traficului, sunt obligați să se deplaseze, în timp de cel mult 2 ore, la cel mai apropiat post de poliție pentru întocmirea actelor necesare, având completat formularul de constatare a accidentului aferent poliței de asigurare obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor mijloacelor de transport auto sau, după schița accidentului făcută în prealabil, care trebuie să fie semnată de cei implicați în accident, iar conform pct. 3.4.5. al contractului, nu se acordă despăgubiri de asigurare în cazul în care asiguratul a primit despăgubiri de la terțul responsabil de producerea pagubei sau de la compania de asigurări, care a asigurat răspunderea civilă a persoanei vinovate, sau a renunțat la pretențiile sale față de terț. Prin urmare, a considerat și acest argument neîntemeiat, deoarece ca urmare a producerii accidentului, a anunțat imediat poliția despre producerea accidentului, iar asiguratul nu a primit careva despăgubiri din partea terților și nu a renunțat la pretențiile sale față de terț, astfel că, motivele invocate CA „Garanție” SA să fie declarative.

A relatat că, reieșind din raportul de constatare tehnico-științifică nr. 1420 din 16 septembrie 2015 efectuat la cererea CA „Garanție” SA, prin care s-au constatat că deteriorările existente la autovehicul n-au putut să apară în rezultatul examinării șanțului de scurgere în locul de drum examinat, fiind pretinsul motiv al încălcării de către asigurat. Or, procesul-verbal cu privire la contravenție din 21 ianuarie 2015 întocmit în privința lui Anatolie Ilvițki n-a fost contestat de către asigurator.

A enunțat că, la data de 31 iulie 2015, în baza cererii depuse de către Anatolie Ilvițki, cu participarea reprezentantului CA „Garanție” SA și reprezentantului ÎCS „Capital Leasing” SRL, a fost prezentat spre examinare automobilul de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX expertului judiciar auto-merceologic al CNEJ pentru stabilirea costului reparației integrale a automobilului avariat la data de 21 ianuarie 2015, iar conform raportului de constatare tehnico-științifică CNEJ nr. 1329 din 21 august 2015, costul reparației integrale a automobilului de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, conform devizului de reparație a constituit 311 016 lei.

A comunicat că, la data de 19 decembrie 2015 între Anatolie Ilvițki și Ghenadie Moscalu a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare, prin care a fost înstrăinat mijlocul de transport avariat la prețul de 20 000 de lei. Reieșind din cele menționate suma despăgubirii de asigurare cu deducerea franșizei de 10 % conform poliței de asigurare facultative a autovehiculelor nr. ACS 025/2013-48 și valorii rămase 20 000 de lei, constituie 255 124,60 de lei (15 300 euro - 10% - 20 000 de lei).

Anatolie Ilvițki a solicitat încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 255 124,60 de lei, penalitatea în mărime de 45 922,48 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, reclamantul a înaintat o cerere privind calcularea dobânzii de întârziere în mărime de 92 592,74 de lei, pentru perioada 01 septembrie 2015 – 13 septembrie 2017 (f.d. 137-145, vol. 1).

Prin hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki.

Prin decizia din 31 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile declarate de Anatolie Ilvițki și CA „Garanție” SA, a fost casată hotărârea din 08 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

La 26 martie 2019, Anatolie Ilvițki a depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva CA „Garanție” SA, intervenienți accesorii ÎCS „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA, prin care a solicitat încasarea despăgubirii de asigurare în sumă de 255 24,60 de lei; încasarea penalității în mărime de 45 922,48 de lei; încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 175050,44 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 21 februarie 2019, CA „Garanție” SA a depus cerere reconvențională împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii ÎCS „Capital Leasing” SRL, BC „Moldindconbank” SA cu privire la încetarea și declararea nulității poliței de asigurare, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reconvenționale CA „Garanție” SA a indicat că la data de 01 aprilie 2013, între CA „Garanție” SA, ca asigurator, ÎCS „Capital Leasing” SRL, ca asigurat și Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, ca

Broker, a fost încheiat Contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 025.

Conform pct. 2.1 al contractului nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013, asiguratul sau locatarul s-a obligat să plătească asigurătorului prima de asigurare pentru autovehiculele procurate în leasing de asigurat și transmise în folosință locatarului, iar asigurătorul eliberează polița de asigurare și despăgubește asiguratul sau persoana indicată de acesta la producerea riscurilor prevăzute la capitolul 3 din contract. Asiguratul este în drept să împuternicească brokerul de asigurare cu contractarea riscurilor pe automobile în parte (subscrierea riscurilor pe polițele de asigurare) și cu participarea la regularizarea daunelor ca reprezentant al asiguratului.

Totodată, conform pct. 2.3 al contractului, asigurătorul v-a elibera câte o poliță de asigurare pentru fiecare autovehicul asigurat. Polița de asigurare este emisă în baza cererii de asigurare a asiguratului depusă înaintea transmiterii autovehiculului către locator.

A menționat că la 04 martie 2013, între ÎCS „Capital Leasing” SRL, ca locator, și Anatolie Ilvițki, ca locatar, a fost încheiat contractul de leasing nr. 772, conform căruia, locatorul a transmis în posesiune și folosință temporară locatarului automobilul de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX.

Astfel, în baza contractului nr. 772 din 04 martie 2013 și în temeiul cererii asiguratului, la 01 aprilie 2013 a fost emisă polița de asigurare nr. ACS 025/2013-48, prin care a fost asigurat automobilul de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, persoana asigurată fiind Anatolie Ilvițki.

Conform pct. 5.3. al contractului nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013, modul de achitare a primei de asigurare urma a fi reflectat în polițele de asigurare eliberate de asigurător.

A comunicat că conform poliței de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 martie 2013, s-a stabilit că prima de asigurare urma a fi achitată în trei tranșe, respectiv: prima tranșă în mărime de 219,30 euro, urma a fi achitată la 10 aprilie 2014; a doua tranșă în mărime de 219,30 euro, urma a fi achitată la 10 mai 2014; a treia tranșă în mărime de 219,30 euro, urma a fi achitată la 10 iunie 2014.

A susținut că, în conformitate cu prevederile pct. 8 al contractului de leasing nr. 772 din 04 martie 2013, locatarul suportă toate cheltuielile aferente asigurării CASCO fără franciză și RCA a bunului și se obligă să prezinte locatorului sumele necesare pentru achitarea primelor de asigurare.

Conform pct. 5.4 al contractului nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013, în cazul neachitării de asigurat a primei de asigurare sau a primei rate a acesteia (pentru achitarea în rate) în mărimea și termenul stabilit, contractul de asigurare nu intră în vigoare și este considerat nevalabil. Prima de asigurare se consideră plătită la data în care aceasta a fost înregistrată în contul asigurătorului/ brokerului.

Pct. 5.6. al contractului nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013, prevede că dacă la expirarea perioadei de grație prima de asigurare nu a fost achitată conform punctelor 5.3 și 5.5 al contractului, contractul de asigurare încetează de drept, iar asigurătorul este eliberat de obligația sa de a efectua despăgubiri de asigurare.

Astfel, prima rată a primei de asigurare, conform dispoziției de plată nr. 131 din 05 iunie 2014, a fost achitată de asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL către Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, cu 57 de zile mai târziu de termenul stabilit. A doua rată a primei de asigurare, conform dispoziției de plată

din 04 iunie 2014, a fost achitată de asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL către Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, cu 26 de zile mai târziu de termenul stabilit. A treia rată a primei de asigurare, conform dispoziției de plată nr. 135 din 04 august 2014, a fost achitată de asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL către Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, cu 56 de zile mai târziu decât termenul stabilit.

CA „Garanție” SA a considerat că, contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS025 din 01 aprilie 2013, conform căruia asiguratul s-a obligat să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta s-a obligat să-i plătească, la producerea riscului asigurat, despăgubirea de asigurare, în limitele și în termenele convenite, este act juridic care, cade sub incidența art. 704 Cod civil, face parte din categoria contractelor sinalagmatice, or, reieșind din esența acestui raport juridic civil și din virtutea angajamentelor asumate, părțile contractante și-au asumat drepturi și obligații reciproce, fiind în același timp și creditor și debitor, obligațiile fiecărei părți fiind corelative și interdependente de obligațiile celeilalte.

A mai relatat că, din esența raportului juridic de asigurare, ca și din conținutul propriu-zis al actului juridic enunțat rezultă că, executarea obligației asigurătorului de plată a despăgubirii convenite de părțile contractante este corelativă și interdependentă de executarea obligației asiguratului de plată a primei de asigurare, or, conform dispoziției art. 1301 Cod civil, prin contractul de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

De altfel, a invocat că conform art. 1301 Codul civil, prin contractul de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

Conform art. 1313, alin. (1) Cod civil, asigurarea începe din momentul achitării primei de asigurare sau a primei tranșe a acesteia și încetează la ora 24 a ultimei zile din termenul convenit pentru asigurare dacă legea sau contractul nu prevede altfel, iar conform art. 1316, alin. (1), lit. c) Cod civil, asiguratul este obligat să plătească la timp primele de asigurare.

CA „Garanție” SA a argumentat că, astfel, întărind ipoteza unui contract sinalagmatic cu titlu oneros, în pct. 4.2; 5.3; 5.4; 5.6 ale contractului, părțile au convenit că, valabilitatea poliței de asigurare emisă în temeiul contractului începe, cu respectarea condițiilor de achitare, iar în cazul neachitării de asigurat a primei de asigurare, sau a primei rate a acesteia, în mărime și termenul stabilit, contractul de asigurare nu intră în vigoare și este considerat nevalabil - plată care, conform clauzelor Contractului nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013, a poliței de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013 dar și conform dispozițiilor art. 7 alin. (1) și (2) a Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL, cât și Anatolie Ilvițki, erai obligați să o plătească asigurătorului CA „Garanție” SA, în modul și în termenul prevăzut de contractul enunțat, în schimbul preluării de către asigurător a riscului asigurat.

A menționat că, în conformitate cu prevederile art. 216 alin. (1), art. 217 alin. (1) și art. 219 alin. (1) Cod civil, coroborate cu clauzele contractuale, se constată încălcarea prevederilor esențiale ale contractului, și anume, pct. 4.2; 5.3; 5.4; 5.6;

5.7 ale contractului, nici asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL, nici Anatolie Ilvițki n-au plătit prima de asigurare asiguratorului CA „Garanție” SA, în modul și în termenul stabilit de contract și polița de asigurare, ceea ce, se confirmă prin dispozițiile de plată prezentate de ÎCS „Capital Leasing” SRL, pe de o parte, constată atât încetarea de drept a contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013 în partea poliței de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013, cât și exonerarea CA „Garanție” SA de obligația efectuării despăgubirilor de asigurare, care, fiind derivat din contractul de asigurare nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013 și poliței de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013, în consecință în lipsa unui raport contractual valabil care poate genera consecințele juridice, duce la o nulitate absolută cu efect retroactiv din momentul încheierii.

CA „Garanție” SA a solicitat încetarea de drept a poliței de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013, emisă în temeiul contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013, cu eliberarea asiguratorului CA „Garanție” SA de la executarea obligațiilor sale contractuale, inclusiv de la plata despăgubirilor de asigurare; a declara nul, cu efect retroactiv din momentul încheierii, polița de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013, emisă în baza contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 025 din 01 aprilie 2013, emisă între asiguratorul CA „Garanție” SA și asiguratul Anatolie Ilvițki și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki împotriva CA „Garanție” SA, intervenienți accesorii ÎCS „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, penalității, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată. S-a respins cererea reconvențională depusă de CA „Garanție” SA împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii ÎCS „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA cu privire la încetarea și declararea nulității poliței de asigurare, încasarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 23 octombrie 2020, Anatolie Ilvițki a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia în partea respingerii acțiunii înaintate.

Urmare a dezacordului cu hotărârea instanței de fond, la 23 octombrie 2020, în termenul legal, avocatul Veaceslav Jarovlea, în interesele CA „Garanție” SA a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel și casarea hotărârii instanței de fond în partea respingerii cererii de chemare în judecată reconvenționale.

Prin decizia din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de avocatul Veaceslav Jarovlea, în interesele CA „Garanție” SA. S-a admis apelul declarat de avocatul Vitalie Toma, în interesele lui Anatolie Ilvițki și s-a casat hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea în care s-a respins acțiunea înaintată de Anatolie Ilvițki împotriva CA „Garanție” SA, intervenienți accesorii ÎCS „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și penalității, cu adoptarea unei noi hotărâri după cum urmează: S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki împotriva CA „Garanție” SA, intervenienți accesorii ÎCS „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA cu

privire la încasarea despăgubirii de asigurare, penalității în parte. S-a încasat din contul CA „Garanție” SA în beneficiul lui Anatolie Ilvițki, despăgubirea de asigurare în mărime de 255 124,60 de lei, precum și penalitatea în mărime de 45 922,48 de lei. S-a încasat din contul CA „Garanție” SA în beneficiul lui Anatolie Ilvițki cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în mărime de 30 999,46 de lei.

Pentru a decide astfel, Colegiul a reținut că la data de 25 februarie 2014, între asigurătorul CA „Garanție” SA, asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL și brokerul de asigurare-reasigurare „Promoasig Universitas” SRL a fost încheiat contractul general nr. ACS 025 de asigurare facultativă a autovehiculelor.

Instanța a reținut că la 01 aprilie 2013, între CA „Garanție” SA, ca asigurător, ÎCS „Capital Leasing” SRL, ca asigurat, și Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, ca Broker, a fost încheiat contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 025, contractul fiind încheiat în conformitate cu condițiile de asigurare a vehiculelor terestre ale CA „Garanție” SA, iar la 04 martie 2013, între ÎCS „Capital Leasing” SRL, ca locator, și Anatolie Ilvițki, ca locatar, a fost încheiat contractul de leasing nr. 772.

Conform pct. 1.1 al prezentului contract, obiectul acestuia constă în faptul că, locatorul în conformitate cu cererea locatarului și cu contractul preliminar de leasing, s-a obligat să de în posesie și folosință temporară locatarului automobilul de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, totodată la contractul de leasing nr. 772 fiind anexat graficul de plată a bunului.

Prin actul de recepționare-predare din 04 martie 2013, se confirmă predarea de către ÎCS „Capital Leasing” SRL și primire de către Anatolie Ilvițki, a bunului conform contractului de leasing nr. 772 - automobilul de model Volvo S60.

Colegiul a reținut că conform poliței de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013, automobilul de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, a fost asigurat în caz de distrugere/ pierdere totală sau a furtului, jafului, tâlhăriei, răpirii totale, la survenirea altor cazuri asigurate, pentru perioada de 10 aprilie 2014 – 09 aprilie 2015, suma asigurată a mijlocului de transport constituind 15 300 de euro.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI02761514 din 21 ianuarie 2015, Anatolie Ilvițki, conducând automobilul de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, și deplasându-se pe traseul șos. Balcani spre Grătiești, urmând să conducă vehiculul cu respectarea limitei de viteză și în cazul apariției unui obstacol să reducă viteza sau să oprească, s-a tamponat cu un obstacol (șanț de scurgere), cauzând deteriorări semnificative mijlocului de transport asigurat, și ca urmare a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) Codul contravențional, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 1 000 de lei și 6 puncte de penalizare.

Conform Raportului de constatare tehnico-științifică nr. 1329 din 21 august 2015 întocmit de CNEJ, costul reparației integrale (fără includerea uzurii pieselor de schimb) a automobilului de model VOLVO S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, deteriorat la 21 ianuarie 2015, conform divizului de reparație, constituie 311 016 lei.

Instanța de apel a mai reținut că la 19 decembrie 2015, Anatolie Ilvițki a vândut lui Ghenadie Moscalu automobilul de model VOLVO S60, la prețul de 20 000 de lei.

Colegiul a învederat că conform raportului de expertiză nr.34/12/1-R-2985 din 03 iulie 2017, valoare automobilului de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, anul producerii 2010, pe piața internă a Republicii Moldova, evaluată în valoare națională la data producerii accidentului rutier din 21 ianuarie 2015, constituia 256 603 lei. Totodată, prin același raport, valoarea părților, pieselor și agregatelor automobilului de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, anul producerii 2010 rămase neavariate constituie 124 582 de lei.

Colegiul a observat că, din ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, din 27 martie 2017, rezultă că CA „Garanție” SA s-a adresat cu plângere către organul de urmărire penală, fiind pornită urmărire penală în temeiul unei bănuieli rezonabile de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, art. 190 alin. (1) Codul penal, iar prin ordonanța din 27 martie 2017, Anatolie Ilvițki a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că în acțiunile acestuia lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 27, art. 190 alin. (1) Codul penal, cu clasarea cauzei penale.

La 12 februarie 2016, Anatolie Ilvițki a depus o reclamație la CA „Garanție” SA, prin care a adus la cunoștință că nu i-a fost achitată despăgubirea de asigurare conform pct. 6.1 al contractului Casco nr. ACS 025/13 din 01 aprilie 2013.

Reținând prevederile art. 1301, 1315 alin. (1) lit. b) Cod civil, art. 5 alin. (3), 17 a Legii nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, Colegiul a reținut că drept temei pentru plata despăgubirilor de asigurare atât în contractele CASCO, cât și în contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, constituie survenirea cazului asigurat, vinovăția persoanei răspunzătoare de cauzarea prejudiciului, legătura cauzală între accidentul de circulație produs și prejudiciul cauzat. Dovada survenirii riscului asigurat, poate fi confirmată, în dependență de riscul asigurat CASCO, prin actele perfectate de către organele afacerilor interne, procuratură, serviciul protecției civile și situațiilor excepționale, unităților de pompieri, prin raporturile de expertiză a organelor competente, prin actele judecătorești de dispoziție. Se reține că depozițiile martorilor, în sine, nu pot constitui dovadă a survenirii cazului asigurat. Dovada vinovăției poate fi confirmată prin decizia agentului constatator, sentința sau decizie judecătorească care au devenit definitive și executorii.

Astfel, instanța de apel a atestat că plata despăgubirilor de asigurare este obligatorie pentru asigurători, în cazul survenirii riscului asigurat și stabilirii vinovăției persoanei în comiterea accidentului rutier, atât în contractele CASCO, cât și în contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto.

Analizând circumstanțele cauzei, prin prisma normelor de drept menționate precum și explicațiilor de unificare în materia asigurărilor facultative, Colegiul a apreciat ca fiind întemeiată pretenția lui Anatolie Ilvițki privind încasării despăgubirii de asigurare ca rezultat al distrugerii totale a automobilului de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX.

Colegiul a mai notat că contrar soluției judecătorului fondului, Anatolie Ilvițki, ca asigurat, este în drept de a pretinde despăgubirea de asigurare, or, conform informației furnizate de BC „Moldindconbank” SA, automobilul de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, nu a fost gajat în beneficiul BC „Moldindconbank” SA.

Totodată, conform certificatului de confirmare a lipsei datoriilor, OCN „Capital Leasing” SRL a confirmat achitarea integrală a costului bunului la data de

15 octombrie 2015 și lipsa creanțelor față de companie, conform contractului de leasing nr. 772 din 04 martie 2013.

În asemenea condiții, reținând că conform poliței de asigurare nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013, ca asigurat, era Anatolie Ilvițki, care drept consecință a achitării integrale a primelor de asigurare la 15 octombrie 2015, și a lipsei cărorva pretenții atât din partea BC „Moldindconbank” SA cât și ÎCS „Capital Leasing” SRL asupra daunelor cauzate automobilului de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, în temeiul pct. 9.1 a Contractului nr. ACS 025/2013-48 din 01 aprilie 2013, este beneficiar a despăgubirii de asigurare, iar temeiuri de refuz stabilite la art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407-XVI nu au fost stabilite.

Prin urmare, instanța a apreciat ca fiind justificată cerința apelantului Anatolie Ilvițki, privind încasarea despăgubirii de asigurare pentru accidentarea automobilului de model Volvo S60, nr. de înmatriculare XXXXXX, or, în acest sens, se ține cont de faptul că suma despăgubirii de asigurare cu deducerea francizei de 10 %, conform poliței de asigurare facultativă a autovehiculelor nr. ACS 15/2013-48 și valorii rămase de 20 000 de lei, constituie suma de 255 124,60 de lei.

Aici, Colegiul a reținut că la plata despăgubirilor de asigurare în cazurile de distrugere totală a autovehiculului, asiguratorul CASCO este în drept să plătească despăgubirile de asigurare prin scăderea din cuantumul despăgubirii de asigurare a costului părților componente și pieselor autovehiculului rămase neavariate în urma distrugerii lui, dacă contractul nu prevede altfel, refuzul persoanei păgubite sau asiguratului CASCO de a restitui aceste părți componente sau piese urmând a fi apreciat, ca îmbogățire fără justă cauză.

În plan secund, Colegiul reținând prevederile art. 514, 572 alin. (1)-(2) Cod civil, art. 6 alin. (6) din Legea nr. 407 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurări, a relevat că penalitatea, reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine. Or, executarea tardivă a obligației pecuniare cauzează inevitabil prejudicii creditorului, prejudicii ce urmează a fi reparate de debitor, indiferent de motivul întârzierii.

Pe cale de consecință, ținând cont de constatările de fapt și de normele de drept enunțate, instanța de apel a considerat necesar a admite și pretenția apelantului Anatolie Ilvițki privind încasarea sumei 45 922,48 de lei, cu titlu de penalitate pentru neonorarea obligațiilor de achitare a despăgubirii de asigurare de către CA „Garanție” SA, constituind o satisfacție echitabilă și proporțională.

Totodată cu referire la solicitarea încasării dobânzii de întârziere în mărime de 175 050,44 de lei, prin prisma art. 585, 617 alin. (1), 619 Cod civil, Colegiul ținând cont de incertitudinea mărimii despăgubirii de asigurare la momentul înaintării acțiunii, precum și contestarea în drept a actelor primare privind modul de formare a despăgubirilor de asigurare, raportate la momentul de punere în întârziere a concluzionat că această pretenție urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Distinct de cele relatate, Colegiul a apreciat ca fiind neîntemeiat apelul formulat de CA „Garanție” SA

La 02 noiembrie 2022, CA „Garanție” SA, reprezentată de avocatul Veaceslav Jarovlea, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

La 26 decembrie 2022, CA „Garanție” SA, reprezentată de avocatul Veaceslav Jarovlea, a depus completare la cererea de recurs.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

La 29 decembrie 2022, Anatolie Ilvițki, reprezentat de avocatul Vitalie Toma, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea în parte a deciziei instanței de apel și adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii inițiale.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept procedural și material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 octombrie 2022 și a expediat-o participanților la proces la 28 noiembrie 2022, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere (f.d. 229, Vol. III), astfel, recursurile declarate la data de 02 noiembrie 2022 și la 29 decembrie 2022, sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 06 decembrie 2022 și la 03 ianuarie 2023, instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței.

Astfel, la 10 ianuarie 2023, OCN „Capital Leasing” SRL a depus referință, prin care a solicitat a admite recursul declarat de Anatolie Ilvițki.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de CA „Garanție” SA, reprezentată de avocatul Veaceslav Jarovlea, și de Anatolie Ilvițki, reprezentat de avocatul Vitalie Toma, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de CA „Garanție” SA, reprezentată de avocatul Veaceslav Jarovlea, și de Anatolie Ilvițki, reprezentat de avocatul Vitalie Toma, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurențelor cu soluția pronunțată de instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes

(cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de CA „Garanție” SA, reprezentată de avocatul Veaceslav Jarovlea, și de Anatolie Ilvițki, reprezentat de avocatul Vitalie Toma, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Veaceslav Jarovlea, și de Anatolie Ilvițki, reprezentat de avocatul Vitalie Toma, împotriva deciziei din 13 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat